

Intellectio Iuris

Centar za pravna istraživanja i dokumentaciju

Žugić, Milivoje

Zagreb, 08.03.2001.

Memorandum o problemima vezanim za štednju hrvatskih štediša kod
Ljubljanske banke d.d. Ljubljana Glavna filijala Zagreb

Memorandum

o problemima vezanim za štednju

hrvatskih štediša kod

Ljubljanske banke d.d. Ljubljana,

Glavna filijala Zagreb

Sadržaj

I. Uvod

- O problemu.
- Teza.

II. Povijest Problema i pitanje sukcesije

- Kako je do problema došlo-povijest Ljubljanske banke.
- Kratka povijest štednje i pitanje sukcesije.

III. Kako je reagirala Republika Slovenija

- Čl. 19. od 25.06.1991.
- Ustavni zakon od 27.07.1994.
- Kratki komentar postupaka.

IV. Kako je reagirala Republika Hrvatska

- Uredba i Zakon o javnom dugu
- Daljnja problematika.

V. Pravna pozicija štediša

- Štediše imaju pravo na svoje novce.
- Tko je dužan isplatiti štediše.

VI. Zaključak

- preispitivanje teze
- neka moguća rješenja

I. Uvod

Na dan 27.04.1991. godine kojim trenutkom je Republika Hrvatska shodno Uredbi o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske¹ pretvorila devizne depozite u javni dug Republike Hrvatske, na deviznim računima Ljubljanske banke d.d. Ljubljana glavna Filijala Zagreb nalazilo se cca. 900 milijuna DEM devizne štednje hrvatskih štediša. Koristeći se otvorenom mogućnošću iz ove uredbe da se do 06.07.1992. (čl.15. i 16. citirane uredbe) devizne štednja kod stranih banaka prevede na hrvatske banke jedan dio hrvatskih štediša prenosi svoju deviznu štednju koju je imala kod spomenute banke na hrvatske banke po svom izboru i na taj način se prenosi na hrvatske banke ali u režimu javnog duga uz obvezu isplate od 10 godina točno neutvrđeni iznos dotadašnje štednje glavne filijale Ljubljanske banke u Zagrebu. Po hrvatskom ministarstvu financija² u javni dug RH preneseno je 544 400 000 DEM i ovaj iznos se shodno kasnijem zakonu o javnom dugu isplaćuje štedišama iz državnog proračuna. Prema izjavama Mirana Herica tada direktora uprave "stare" Ljubljanske banke d.d.³ u javni dug RH preneseno je 630 milijuna DEM. Prema istom izvoru kod Ljubljanske banke je ostalo i dalje 293 milijuna DEM koji iznos je evidentiran na 136 804 partije od kojih je 116 254 "teže" od tisuću DEM⁴ sam podatak koliko još hrvatskih štediša ima kod ljubljanske banke nije nikada i nigdje objavljen no ako se ima u vidu objavljeni broj partija (svaka partija je jedna štedna knjižica) uz razumnu pretpostavku da vrlo mali broj ljudi imao na više štednih knjižica da još uvijek cca. 130 tisuća hrvatskih štediša potražuje svoj novac od Ljubljanske banke. **U pogledu ovih novaca hrvatska država nema nikakvih prava tražiti ih za sebe, ali obzirom da se radi o njenim građanima koji bezuspješno pokušavaju doći do svoga novca ima i pravo i dužnost u tome im pomagati.**

II. Povijest problema i pitanje sukcesije

Ljubljanska banka d.d. Ljubljana Glavna filijala Zagreb je osnovana u Zagrebu 1969 godine a od samog je početka imala tvz. mala ovlaštenja, tj. ovlaštenja na prikupljanje devizne štednje. Velika ovlaštenja kao i svojstvo pravne osobe dobila je 1978. godine, a od 01.01.1990. godine djeluje u Republici Hrvatskoj pod nazivom Ljubljanska banka d.d. Ljubljana Glavna filijala Zagreb. Do 1992. godine imala je u Hrvatskoj uposlenih oko 2000 ljudi koji su radili u tri poslovnice i tridesetak ekspozitura. S 31.01.1996. godine ukida međutim sve poslovnice i ekspoziture, ostavlja uposlenih svega nekolicinu radnika na adresi u Zagrebu Savska 41 i tako ostaje sve do danas s tim što nekolicina uposlenih praktično samo obavlja poslove pripisa kamata na štednim knjižicama a nikakvo drugo bankarsko poslovanje, niti kunske niti devizno ne obavlja, niti za građane a niti za pravne osobe.

Dopisom guvernera Narodne banke Hrvatske broj 620-52/2000-12 od 14.07.2000. ukinuta je Uputa za rad Ljubljanske banke d.d. Ljubljana – Glavne filijale Zagreb. Ovo je rezultiralo zatvaranjem žiro-računa iste. Do donošenja Ustavnog zakona 27.07.1994. godine (o kojem će kasnije više biti riječi) ovaj račun je bio servisiran iz centrale Ljubljanske banke Ljubljana radi izmirivanja obveza po pravomoćnim presudama hrvatskih sudova donesenih u korist hrvatskih štediša protiv glavne filijale Zagreb i drugih troškova, a od donošenja spomenutog Ustavnog Zakona na spomenutom računu više nema nikakvog priljeva sredstava iz centrale Ljubljanske banke Ljubljana.

Spomenuta Glavna filijala Zagreb ima u svojem vlasništvu u Republici Hrvatskoj određene nekretnine.

Vrijedno je napomenuti, da je sama Glavna filijala Zagreb po svom devizno štednom potencijalu i općem financijskom potencijalu, financijskoj moći i kreditnim plasmanima bila najjača organizacijska jedinica Ljubljanske banke d.d. Ljubljana, daleko jača i od same centrale u Ljubljani.

Zabilježiti valja i slijedeće okolnosti kao takove. Ljubljanska banka je imala dvije jedinice u inozemstvu odnosno zajedno sa Jugobankom d.d. Beograd i Zagrebačkom bankama tvorila je LHB banku u Frankfurt-u na Mein-i i ta banka je postojala još sasvim izvjesno vrijeme nakon početka rata na području bivše Jugoslavije, a da li i danas postoji nije mi poznato.

Imala je također svoju filijalu u New York-u te je 1988. godine bila umiješana u veliku aferu pranja novca. Tada je uz trojicu Amerikanaca uhićen i direktor bankine filijale u New York-u i jugoslavenski konzul u Chicagu. Tvrđilo se da Ljubljanska banka filijala u New York-u sustavno pere

¹ NN 71/91., Uredba 91 od 23.12.1991.

² Priopćenje u Večernjem Listu od 08.10.1999.

³ Delo 12.02.1996. godine

⁴ Ibidem.

novac uzimanjem novca sumnjivog podrijetla i njegovim daljnjim plasmanom, što nije unosila u poslovne knjige. Tako je jedan agent FBI zatražio da 126 000 USD koje je donio u banku ne bude evidentirano, a revizori su kasnije ustanovili da je doista tako i urađeno. Suđenje je održano ljeta 1989. godine. Direktor banke je oslobođen optužbe, konzul povučen nazad u zemlju, no banka je **proglašena krivom za kazneno djelo** (što je po američkom pravu moguće) i kažnjena a da uopće nije iskoristila pravo na žalbu. Treba se sjetiti i drugih sumnjivih poslova Ljubljanske banke npr. veze sa aferom Agrokomerc, prelijevanje sredstava iz Skopja u Ljubljanu, navodno izrežirane pljačke gotovo tri milijuna DEM itd.⁵

Institut devizne štednje građana, odnosno slobodnog polaganja deviza na devizne račune i devizne štedne uloge građana zaživio je u bivšoj Jugoslaviji od 1964. godine.

Garancija bivše Federacije za deviznu štednju konstituirana je izmjenama i dopunama Zakona o deviznom poslovanju⁶ i to čl. 60 c koji glasi: "Za devizne račune građana i devizne štedne uloge građana jamči Federacija". Ovakva zakonska odredba ostala je u neizmijenjenom tekstu od 1969. godine, te je preuzeta (čl.14. st.3. Zakona o deviznom poslovanju)⁷ i u pravni poredak Republike Hrvatske (kao i Republike Slovenije), i vrijedila je sve do donošenja Zakona o osnovama deviznog sustava, deviznog poslovanja i prometu zlata.⁸ Ova klauzula o jamstvu federacije je unošena u ugovore koje su građani sklapali o otvaranju devizne štednje i otiskivana u štedne knjižice ukoliko je do polaganja deviza na štednju dolazilo i bez sklapanja ugovora.

Prikupljenu deviznu štednju banke su koristile za plaćanja svojih komitenata prema inozemstvu, svoja plaćanja prema inozemstvu kao i za prodaju na deviznom tržištu. Zbog kursnih razlika poslovi devizne štednje, -nametnuti bankama, za banke nisu bile rentabilne. U cilju da se negativni teret kursnih razlika prebaci na ondašnju Narodnu banku Jugoslavije, na veliki pritisak poslovnih banaka Zakonom o deviznom poslovanju i kreditnim odnosom sa inozemstvom⁹ bankama je omogućeno da počev 1978 godine tako prikupljene devize mogu deponirati kod Narodne banke Jugoslavije. članom 51. spomenutog Zakona i odlukom o načinu deponiranja i vraćanja deviza građana iz depozita kod Narodne banke Jugoslavije¹⁰ koja je donesena radi provođenja čl.51. Zakona banke su mogle deponirati sva sredstva koja su imale na deviznim računima građana kao i novi priljev u koji je bila uračunata pripisana devizna kamata po deviznim računima građana. Kako je samo vrlo mali broj banaka imao dovoljno likvidnih deviznih sredstava kako bi mogao izvršiti deponiranje u cilju izbjegavanja kursnog rizika već su sredinom 1978 izvršene izmjene i dopune navedene odluke¹¹ te je bankama omogućeno da kod NBJ devize po deviznim računima građana mogu deponirati:

- obračunskim putem – po "pro forma" postupku, devize koje su ostvarene u ranijem periodu, kao i ukupan priljev koji se odnosio na pripisanu deviznu kamatu deviznim računima građana (na početku svake godine za kamatu ostvarenu za prethodnu godinu); i
- efektivnim prijenosom deviza sa deviznih računa kod banaka u inozemstvu, ukupan mjesečni netto priljev po deviznim računima građana – prema mjesečnim obračunima banaka

Banke su deponiranje devizne štednje kod NBJ izvršile gotovo isključivo obračunskim putem po "pro forma" postupku bez efektivnog prijenosa deviznih sredstava. Tako je prema stanju 31.12.1978. godine na ovaj način preneseno 5,2 milijardi USA dolara. Ta devizna sredstva, isključujući pripisanu kamatu banke su najvjerojatnije već unaprijed iskoristile (potrošile) za plaćanje obveza prema inozemstvu.¹²

Istovremeno je propisana obveza NBJ da bankama za ovako deponirane devize daje beskamatni kredit u visini dinarske protuvrijednosti po kursu na dan deponiranja deviza. I dalje su međutim tekli i problemi zbog kursnih razlika pa je svojevremeno odobreni kredit bankama po osnovi deponiranja devizne štednje od prvobitnog iznosa 100:100%, sveden u 1991. godini na odnos 0,04 prema 100%, kada su u bivšoj Jugoslaviji kulminirali zajedno s političkom i ekonomskom krizom i krizni odnosi u pogledu deviznih štednih uloga građana.

⁵ Globus, tjednik, Zagreb, 27.03.1992. Heršak Goran "pranje novca" Zbornik pravnog fakulteta Zagreb br.5-6/1992

⁶ SI SFRJ 55/69

⁷ NN 53/91

⁸ NN 91a/93 sa 19.10.1993.

⁹ SI SFRJ 15/77

¹⁰ SI SFRJ 13/78

¹¹ SI SFRJ 26/78

¹² Vujačić Milivoje generalni direktor u NBJ "Aktuelni problemi i pravni status devizne štednje" u Pravni život 5-6/92 Beograd.

Nadalje je za istaći da su od 1978. pa do 31.12.1990. godine banke efektivno deponirale **svoga 1.7 milijardi** USA dolara odnosno **samo 13,8 %** od cjelokupne deponirane devizne štednje kod NBJ. U konkretnim brojkama na dan 31.12.1990. godine ukupno deponirana devizna štednja kod NBJ je iznosila 12,2 milijarde dolara s time što je 10,5 milijardi dolara tj. preko 86% bilo deponirano po “pro forma” postupku. Inače ukupna devizna štednja s 31.12.1990. je iznosila 13,6 milijardi USA dolara što znači da 1,4 milijarde USA dolara nije bilo deponirano kod NBJ nego je predstavljalo tvz. novu štednju. Vrijedno je nadalje istaći da od ukupnog prirasta deponirane devizne štednje za dvanaest godina u periodu od 1978 – 1990. godine u iznosu od oko 7,0 milijardi USA dolara, preko 5,0 milijardi USA dolara ili više od 70% tog prirasta je rezultiralo po osnovi pripisa devizne kamate na tu štednju.¹³

Kako su negativne posljedice kursnih razlika i dalje tekle to se Zakonom o deviznom poslovanju¹⁴ ukida sa 15.10.1988. godine mogućnost daljnjih deponiranja devizne štednje kod NBJ. Prema tome banke od 15.10.1988. godine više nisu niti mogle kod NBJ deponirati svoju deviznu štednju. To se dakako odnosi i na Ljubljansku banku d.d. Ljubljana Filijala Zagreb. Prema tome bez ikakvog osnova su pozivanja slovenske strane da treba čekati uređenje sukcesijskih odnosa da bi se pristupilo isplati devizne štednje hrvatskih deviznim štedišama. Kod devizne štednje po viđenju svaki je deponent mogao raspolagati saldom u cijelosti ili djelomično u svako doba to će reći zahtijevati da mu se isplati saldo njegove devizne štednje to će reći da mu se vrati uloženi novac. Shodna pravila su vrijedila i za oročene depozite.

III. Kako je reagirala Republika Slovenija

Republika Slovenija u svezi sa gore opisanom situacijom, a naravno inspirirana svojim političkim i državnim ciljevima, vuče dva pravna poteza.

Prvi, već dana 25.06.1991. godine prilikom donošenja Temeljne Listine o samostalnosti i neodvisnosti Republike Slovenije¹⁵ Ustavnim zakonom za provođenje i izvršenje Temeljne Listine(kojega obzirom na sadržaj svrhu i ustavni rang u materijalnom pravnom smislu treba smatrati sastavnim dijelom Temeljne Listine) u članku 19. Slovenija je regulirala pitanje dinarske i devizne štednje na način koji vrijedi citirati u cijelosti:

Za dinarske štedne uloge i sredstva na tuđim tekućim računima građana uloženi u bankama na teritoriju Republike Slovenije za koje je do stupanja na snagu ovog zakona jamčila Narodna banka Jugoslavije, preuzima jamstvo Republika Slovenija temeljem stanja na dan stupanja na snagu ovog zakona.

Za dinarske štedne uloge i sredstva na tekućim računima građana koji imaju stalno prebivalište na teritoriju Republike Slovenije, uložene u Poštanskoj štedionici, za koje je do stupanja na snagu ovoga zakona jamčila Narodna banka Jugoslavije, preuzima jamstvo Banka Slovenije po stanju na dan stupanja na snagu ovog zakona.

Za devize na deviznim računima i deviznim štednim knjižicama uložene u bankama na teritoriju Republike Slovenije, za koje je do stupanja na snagu ovoga zakona, jamčila SFRJ, preuzima jamstvo Republika Slovenija, prema stanju na dan stupanja na snagu ovoga zakona.

Kako je vidljivo iz st.3. spomenutog čl.19. Republika Slovenija se u prvoj rundi svojeg pravnog postojanja, prema postojećem problemu ograničila na to da kao država preuzme jamstva za deviznu štednju uložene u banke na teritoriju Republike Slovenije, pa je slijedom toga iz svojega jamstva kao države isključila štedne uloge položene kod glavne filijale Zagreb.

Usljedili su međutim brojni sporovi pokrenute od strane Hrvatskih štediša pred hrvatskim sudovima protiv Ljubljanske banke glavne filijale u Zagrebu. O ovome ne postoji točna evidencija – cca. 300-injak. Nakon prvog početnog kolebanja sudske prakse sve kasnije presude su bile u korist štediša i to je postao konačan i definitivni stav sudske prakse. Ljubljanska banka glavna filijala Zagreb ove presude je i izvršavala. Izvršavala ih je na način da je centrala u Ljubljani svakomjesečno slala određene količine deviza i tako je to išlo sve do 1994. godine.

¹³ Ibidem

¹⁴ Sl. SFRJ 99/88

¹⁵ Sl. RS 1-4/91 od 25.06.1991. godine ispravak 17.10.1991. godine.

Dana 27.07.1994. godine Republika Slovenija je povukla drugi bitan potez značajan za ovaj problem. Donijela je naime Ustavni zakon o dopuni ustavnog zakona za provođenje Osnovne ustavne isprave o samostalnosti i neovisnosti Republike Slovenije.¹⁶ Ovaj Ustavni zakon ima dva članka. Prvi član dopunjava čl. 22. Osnovne ustavne isprave: člancima 22.a-h, a drugi članak određuje da taj Ustavni zakon stupa na snagu danom proglašenja. Cijeli ovaj kratki Ustavni zakon isključivo se odnosi samo na Ljubljansku banku. Sažeto rečeno osniva se i nova Ljubljanska banka. Na tu novu Ljubljansku banku prenose se potraživanja stare Ljubljanske banke. Staroj se ostavljaju dugovanja, s tim, da dakako nema imovine kojom bi ih mogla vratiti. Člankom 22.f. st.2. se deklarira da Slovenije neće priznati nikakav "... pravni ili drugi započeti postupak usmjeren na oduzimanje imovine banaka... .. te ga sudovi Republike Slovenije neće priznavati."¹⁷ To je bio drugi i zadnji akord Republike Slovenije pa mu još samo treba dati analizu i tumačenje. Praktično je ovaj korak imao dvije posljedice. Izbacio je iz "igre" ugovor između Republike Hrvatske i Republike Slovenije o pravnoj pomoći u građanskim i kaznenim stvarima potpisan između dvije države u Zagrebu 07.02.1994. godine¹⁸ i učinio bespredmetnim u najvećem i najbitnijem djelu odluku vlasti RH od 18.08.1995. kojom je konstatirala da je ovaj ugovor stupio na pravnu snagu. Naime čl.20. citiranog ugovora dogovoreno je da obje države ugovornice priznaju i izvršavaju sudske odluke u građanskim stvarima te sudske nagodbe u takvim predmetima, donesene i sklopljene pred sudom druge države ugovornice. Točkom 6. st.1. čl.21. istog Ugovora priznanje i izvršenje je međutim uvjetovano da odluka nije u suprotnosti s Ustavom i pravnim poretkom zamoljene države.¹⁹ Ljubljanska banka glavna filijala u Zagrebu je prestala izvršavati presude hrvatskih sudova a izvršenje se nije moglo provesti u Republici Sloveniji temeljem potpisanog ugovora jer je upravo spomenuti ustavni zakon postao prepreka tomu, prema citiranoj toč.6. st.1. čl.21. istog ugovora.

Druga konsekvencija citiranog Ustavnog zakona je suptilnije pravne prirode i sadržana je u samom rangu naznačenog propisa. Nije naime uobičajeno da tako pragmatične stvari kao što je pitanje jedne banke uopće rješava zakonom. Ponajmanje pak Ustavnim zakonom koji je po prirodi stvari, a i po samom Ustavu RS rezerviran za veoma važne stvari. Objašnjenje je slijedeće: Kako je je sam propis očigledno nepravilan i protivan Ustavu RS to je bio u velikoj opasnosti da je bio donesen u bilo kojem drugom rangu da ga Ustavni sud Slovenije utvrdi protuustavnim²⁰ i stavi van snage. Zato mu je podaren rang "Ustavnog" zakona kako bi se otklonila mogućnost da ga Ustavni sud ukine. Radi se dakle o jednoj pravnoj domišljatosti.

IV. Kako je reagirala Republika Hrvatska

Dana 23.12.1991. godine RH donijela je Uredbu o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug RH²¹ koja je stupila na snagu danom objave a kojom je utvrđeno pretvaranje deviznih depozita građana kod banaka koje imaju sjedište u RH na dan 27.04.1991. godine u javni dug RH. Člankom 15.i 16. citirane Uredbe građanima koji su imali deviznu štednju kod banaka sa sjedištem van RH u bivšim Republikama SFRJ (Ljubljanska banka!) dana je mogućnost da svoju štednju prenesu na hrvatske banke, ali u režim javnog duga, što će reći da im se štednja otplati u roku od 10 godina kao i štedišama rezidentnih banaka. Mnogo štošta upućuje da se na ovakovo rješenje išlo baš imajući u vidu štediše Ljubljanske banke. Rješenje je obrazloženo brigom da se riješe problemi i onih građana koji su imali štednju kod nerezidentnih banaka. No kako je RH u kasnijim razgovorima sa Slovenijom tražila od Slovenije da joj odmah isplati na nju prenesenu štednju, prije će biti da se htjelo pribaviti likvidno potraživanje prema Republici Sloveniji koje će Slovenija isplatiti odmah a da se štedišama koji su na nju to potraživanje prenijeli njihov novac isplati tek znatno kasnije.

Što se političkih reakcija Republike Hrvatske tiče, koliko se u javnosti za njih zna, bilo je više sastanaka između ministara financija pa se na primjer tvrdilo da će štediše koji nisu prenijeli svoju štednju na hrvatske banke svoja potraživanja ostvariti odnosno da će im Slovenija potraživanja isplatiti do jeseni 1995. godine. "Ključ je nađen : slovenska strana spremna je priznati svoj dug onim

¹⁶ SI RS 15/1 od 27.07.1994.godine.

¹⁷ Ibidem.

¹⁸ NN 3/94 MU od 14.04.1994.

¹⁹ Ibidem.

²⁰ Članak 161 Ustava RS - hrvatski prijevod u Zagreb časopis Vladavina prava 6/1998.

²¹ NN 71/91.

građanima koji nisu svoju štednju prenijeli na Republiku Hrvatsku. Slovenija sad neosporno priznaje taj dio duga i kaže da će ga svakako izmiriti. Riječ je data – čeka se potpis.”²²

Usvajanjem priopćenja od 08.10.1999. godine Ministarstvo financija se ograničilo da kaže da su oni štediša koji nisu prenijeli svoja potraživanja sa Ljubljanske banke na hrvatske banke, imali lošu procjenu, ali ipak i dodalo da se slovenskoj strani ukazuje na nedopustivo ignoriranje ovih hrvatskih štediša. U priopćenju od istoga dana Ministarstva vanjskih poslova naglašeno je od strane glasnogovornika istog Željka Trkanjca da je to ministarstvo još 1994. godine kada je Slovenija usvajala spomenuti ustavni zakon takovu odluku proglasilo jednostranom te je izrazilo svoje nezadovoljstvo upućujući slovenskoj strani prosvjednu notu.²³ U istom priopćenju izražen je i točan stav da je nova Ljubljanska banka dužna preuzeti obveze stare Ljubljanske banke.²⁴

V. Pravna pozicija štediša

Kada se sagleda povijest cijeloga problema i sve ono što su pravno poduzimale Republika Slovenija i Republika Hrvatska u vezi ovoga problema, pravna pozicija štediša koji svoju štednju nisu prenijeli na hrvatske banke jest slijedeća;

Štediša imaju pravo da im njihovu štednju plati Ljubljanska banka i to kako stara tako i nova.²⁵ Pri tome se štedišama ne može uvjetovati nekakvim navodnim prethodnim rješenjem sukcesijskih odnosa i odnosa sa bivšom NBJ, budući kako je već objašnjeno banke, pa ni Ljubljanska banka nikada nisu imale obvezu već samo mogućnost deponiranja deviza kod NBJ. U stvarnosti su u najpretežnijem djelu deponiranje vršile samo fiktivno tj. obračunskim putem a štoviše od 15.10.1988. godine pa sve do raspada Jugoslavije izričito im je bila i uskraćena mogućnost da devize deponiraju kod NBJ. Zbog toga u razgovorima sa Slovenijom energično treba otkloniti svaku mogućnost da se pitanje isplate štediša vezuje za nekakvo navodno razjašnjavanje odnosa sa NBJ.

Ukoliko naplata prema bankama ne bi bila moguća štediša imaju pravo zahtijevati isplatu od bilo koje Republike koja se samopoziva na to da je pravna slijednica SFRJ. To jasno slijedi iz izloženih propisa.²⁶ Država koja isplati ovu štednju vjerojatno bi u regresnom postupku prilikom rješavanja sukcesije imala pravo da joj taj iznos isplati Republika Slovenija, jer je Ljubljanska banka njena banka. Ovome bi se mogao staviti prigovor da je i samo jamstvo Federacije bilo već ranijim propisima vezano uz prethodni stečaj banaka²⁷ a da nad Ljubljanskom bankom nikad nije otvoren stečaj, pa da se dosljedno tome nisu stekli uvjeti ni za jamstvo federacije, te dosljedno tome niti za jednu od republika slijednica SFRJ, dakle ni za Sloveniju. Ovakovo gledište nije utemeljeno. Spomenutu odredbu čl.17. Zakona o sanaciji...²⁸ ne treba shvatiti kao da je stečaj banke pretpostavka jamstva Federacije (konsekutivno Republike Slovenije) već je citirana odredba samo parafraza čl.1004. st.2. ZOO²⁹ a koja je i sama preuzeta kao široko primjenjivana odredba iz prava stranih zemalja. Ovo jasno proizlazi iz točke 2. Odluke SIV-a o načinu izvršavanja obveza Federacije po osnovi jamstva za devize na deviznim računima i deviznim štednim ulozima građana, građansko-pravnih osoba i stranih fizičkih osoba.³⁰ Ovom odlukom je bilo predviđeno nastajanje obveze Federacije za deviznu štednju i u slučaju nelikvidnosti banke, što će reći i prije otvaranja stečaja. Shodno iznesenom još za vrijeme bivanja Hrvatske i Slovenije u SFRJ, odnosno prije razdruživanja, Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o deviznom poslovanju³¹ čl.14., koji i staturira jamstvo Federacije, bio je dopunjen sa stavkom 4. koji glasi: “Uvjeti i način izvršavanja obveza po osnovi jamstva uređuju se posebnim saveznim zakonom.” Taj posebni Zakon do časa razdruživanja Slovenije i Hrvatske iz bivše SFRJ nije donesen, a niti kasnije u sadašnjoj SRJ.

²² Interview ministra financija Bože Prke u časopisu “Magazin” od 10.04.1995. str.26-27.

²³ Jutarnji list od 08.10.1999. str.9.

²⁴ Vidi: Barbić”Nekorištene tužbe zbog izbjegavanja vjerovnika u pravu društava i obveznom pravu”, Zbornik Opatija 1999.

²⁵ Ibidem.

²⁶ Vidi gore: Povijest problema.

²⁷ Čl.17. Zakona o stečaju i likvidaciji banaka SI SFRJ 84/89.

²⁸ Ibidem.

²⁹ NN 53/91 73/91 3/94 i 7/96.

³⁰ SI SFRJ 27/90.

³¹ SI SFRJ 27/90.

VI. Zaključak

Ispada da je cca 130 tisuća hrvatskih štediša Ljubljanske banke za svoju neprenesenu štednju sa Ljubljanske banke ostavljeno zapravo na milost i nemilost Republici Sloveniji i bez pravnih mogućnosti da do svoga novca dođu. Hrvatski sudovi sude u njihovu korist no na računu glavne filijale u Zagrebu nema novaca. Shodno ugovoru o pravnoj pomoći koji je sa Republikom Slovenijom potpisan presude se ne mogu izvršiti u Sloveniji, jer to sprečava citirani Ustavni zakon.

Najnovijim ugovorom o imovinsko-pravnim odnosima koje je sklopila Republika Hrvatska sa Republikom Slovenijom ovo pitanje nije riješeno, jer Republika Hrvatska za ova pitanja i ne može sklapati Ugovor sa Slovenijom i ona nije niti ovlaštena pravno nešto sa Slovenijom oko ovoga novca ugovarati. Hrvatska vlast bi mogla politički predlagati, zahtijevati i zagovarati kod Republike Slovenije donošenje slijedećih mogućih rješenja za probleme hrvatskih štediša Ljubljanske banke.

- priznavanje hrvatskim štedišama temeljem njihove devizne štednje udjele u bankama i poduzećima u Sloveniji
- izdavanje obveznica Republike Slovenije hrvatskim štedišama u visini njihove devizne štednje
- donošenje zakona kojim bi se omogućilo Narodnoj banci Slovenije da dugoročnim kreditom osigura sredstva Ljubljanskoj banci za isplatu hrvatskih deviznih štediša i konačno
- da Republika Slovenije riješi problem hrvatskih štediša zaduživanjem u inozemstvu.

No prije svega kao znak svoje dobre volje Republika Slovenija odnosno njene obje Ljubljanske banke trebale bi izvršiti već postojeće presude (i sudske nagodbe) hrvatskih sudova koje se odnose na potraživanje hrvatskih štediša prema Ljubljanskoj banci d.d. Ljubljana glavna filijala Zagreb.